

Hmeljarski vestnik

Glasilo Hmeljarskega društva za Dravsko banovino v Žalcu

Izhaja mesečno enkrat — v hmeljski sezoni tudi večkrat v neobveznem obsegu
 Člani Hmeljarskega društva prejema jo list brezplačno

Štev. 1.

Žalec, dne 1. januarja 1936

Leto III.

UREDNIŠTVO »HME LJARSKEGA VESTNIKA«

želi vsem hmeljarjem

SREČNO IN VESELO NOVO LETO!

Novoletna razmišljanja

Koncem vsakega leta si društva zabeležijo v svojo kroniko vse važnejše dogodke ter minulo dobo označijo kot prav dobro, dobro ali slabo. Prav dobra leta zapisujemo hmeljarji z »zlatimi« črkami, vsa druga pa z navadnimi. S kakšnimi črkami si bomo hmeljarji zabeležili minulo leto? — Predno odgovorimo na to vprašanje, razmotrivajmo najpoprej o hmeljarjih samih, kajti star pregovor pravi, da je **vsak s a m svoje sreče kovač**, kar velja tudi za nas hmeljarje! Hmeljarje delimo v 3 razrede: V prvi razred spadajo oni, ki se strogo drže navodil umnega hmeljarstva, predvsem pa najvažnejšega pravila, ki pravi: **»Ne špekuliraj s hmeljem!«** in **»Prodaj svoj pridelek, ko je nakupovanje najživahnejše!«** V drugi razred štejemo hmeljarje, ki sicer priznavajo gornja navodila, vendar nimajo še pravega zaupanja v nje in uberejo včasih svojo pot — **seveda v lastno škodo!** V tretji razred spadajo oni **nepoboljšljivi grešniki**, katerih se kupci že kar od daleč izogibajo, ker z dnevnimi cenami **niso nikdar zadovoljni** in jim je vsaka — še tako visoka cena — **prenizka!** Tako se dogaja, da ostanejo zaloge hmelja teh hmeljarjev **obilokrat (pri nekaterih leto za letom) neprodane** v ogromno škodo producenta samega, ki se s tem **gospodarsko upropašča**, pa tudi v škodo celega našega narodnega gospodarstva! Takšne hmeljske zaloge najdejo svoj žalostni konec na grmadi ali v kompostu, le redkokdaj se vnovčijo po **smešnih** cenah!

S kakšnimi črkami bomo torej hmeljarji zabeležili minulo leto v svoje gospodarske zapisnike? Z »zlatimi« sigurno ne!

Spomladi m. l. je bil vprašan star nakupovalec, kako sodi o hmeljskih cenah za letnik 1935. Rekel je, da ne more odgovoriti na to vprašanje. »Navadno je tako, da začnemo nakupovanje s cenami, s katerimi smo prejšnje leto nehali, to bi bilo v tem slučaju Din 25.—«, je končno dostavil. V jeseni se je to tudi uresničilo v veliko razočaranje hmeljarjev, ki so z neko sigurnostjo računali na Din 40.— za 1 kg. Večina hmeljarjev je prodala svoj prvovrstni pridelek po Din 24.— do Din 28.—, nekateri pa so dosegli za prvovrstno blago celo Din 30.— do Din 32.—. Hmeljarji - »špekulanti« pa čakajo potrpežljivo in polni

zaupanja na »boljše« razpoloženje na svetovnem hmeljskem trgu in so prepričani, da bodo dosegli vsaj Din 25.—, če ne višje cene. Mi jim seveda iz srca privoščimo, da bi se jim te želje izpolnile!

Kakor smo že omenili, so naši hmeljarji upali na boljše cene, kar pa se žal ni izpolnilo in je povzročilo precejšnje razočaranje, ki se je še stopnjevalo vsled velike razlike med cenami za naš in češki hmelj. S povprečno ceno Din 25.— so komaj kriti pridelovalni stroški, srednjim in malim hmeljarjem pa preostane še »mala napitnina« za njihovo **celoletno težko delo in veliki trud!** Žalostno, a resnično! Zato ni čudno, da so zlasti mlajši hmeljarji začeli razmišljati o tem in začeli prepričevati ljudstvo, da so nizke cene povzročili hmeljski trgovci, posebno oni židovskega pokolenja. Pa v trgovini je že tako, da skuša vsak kupec pridobiti sleherno blago po kolikor mogoče nizki ceni — prodajalec ali producent pa stremi po čim višjih cenah. Razburjenje med hmeljarji se je stopnjevalo, ko se je izvedelo, da je ponujal neki nakupovalec le Din 8.— za 1 kilogram hmelja. Vsled silnega ogorčenja so hmeljarji sklicali protestni shod, na katerem so sklenili ostro resolucijo, s katero se Ministrstvo poljoprivrede poziva, da napravi že enkrat v hmeljski trgovini prepotrebni red! **Želimo, da bi ministrstvo ustreglo pravičnim zahtevam v zaščito našega hmeljarstva!**

Hmeljska kupčija se bistveno razlikuje od kupčije z drugimi pridelki, posebno pa pri nas v Jugoslaviji. **Glavna ovira je dejstvo, da mora Jugoslavija 99 odstotkov svojega hmeljskega pridelka izvoziti in vnovčiti v inozemstvu!** Druga ovira pa je dejstvo, da imajo svetovno hmeljsko trgovino v rokah židje, ki edini razpolagajo z v to svrhu potrebnim kapitalom, ki gre v milijone in milijarde! Vedeti je namreč treba, da se navadno hmelj ne prodaja neposredno konzumentom proti gotovini, temveč proti večmesečnim akceptom ali menicam. Pivovarjarji pa, ki kupujejo hmelj direktno od hmeljarja, ga plačajo po dnevni tržni ceni in so za toliko na boljšem, kolikor znaša zaslužek oziroma dobiček posredovalca. Ako bi se mogli le-ti izločiti iz hmeljske trgovine, bi bilo to gotovo le v prid hmeljarjem, na kar pa ni niti misliti, ker trgovina je prosta in bo tudi prosta ostala. Hmeljsko trgovino bi zamogel iztrgati židom le činitelj, ki bi prosto razpolagal z velikim kapitalom! To se je postavnim potom zgodilo v Nemčiji, pa tudi Čehoslovaška ima svojo hmeljsko prometno družbo, kojo subvencionira država in tako pospešuje hmeljarstvo.

Prodaja hmelja pivovarnarju pa ni tako enostavna stvar! Tozadevno nam je dal tukajšnji hmeljski trgovec zanimive informacije. Kdor hoče prodati hmelj pivovarni, se mora najprej sprijazniti s pivovariteljem s pomočjo takozvanega »Pfannengeld-a«, t. j. napitnine, kajti star pregovor pravi, da kdor maže, tudi vozi! Ta pregovor velja v polni meri pri prodaji hmelja. Pri teh kupčijah ne pride toliko v poštev provenienca hmelja, kolikor spretnost prodajalca in višina napitnine.

Končno ne smemo pozabiti, da se razmere v našem hmeljarstvu bistveno razlikujejo od onih v Nemčiji in Čehoslovaški. Prva potrebuje skoro sama ves svoj hmeljski pridelek, ker so pivovarne zakonitim potom zavezane uporabljati le domače blago in sicer po cenah, ki jih določa država in ki krijejo vedno pridelovalne stroške. Čehoslovaška mora pa 50% svojega renomiranega blaga prodati inozemstvu in se cene ne gibajo v zakonito določenem okviru. Eventualne ostanke v Nemčiji pokupi država po primernih cenah tako, da najdejo hmeljarji vsako leto kritje svojih pridelovalnih stroškov. Tudi Čehi imajo svojo hmeljarsko prometno družbo, ki s pomočjo državne subvencije pokupi eventualne ostanke hmelja in tako pomaga hmeljarjem. Tako je nemško hmeljarstvo popolnoma, češko pa vsaj deloma zaščiteno od države. Naše hmeljarstvo pa še vedno čaka na državno podporo in zaščito! Hmeljarstvo Savinjske doline je deloma zaščiteno od narave po izborni kakovosti savinjskega goldinga, neobhodno potrebna pa mu je v boju za obstanek in za nadaljnji razvoj državna podpora. V prvi vrsti pa bi se morala truditi naša država — z ozirom na to, ker je naš hmelj **izključno izvozno blago** —, da si izposluje **uvozne kontingente** po odpravljenih ali vsaj znatno znižanih zaščitnih uvoznih carinah pri onih državah, ki v glavnem konzumirajo naš hmelj, t. j. predvsem Amerika, Anglija in Francija. Krivda za slabe hmeljske cene pri nas ne zadene toliko trgovine in onih hmeljarjev, ki preveč ponujajo, kolikor ravnopomanjkanje navedenih hmeljskih kontingentov! Hmeljarsko društvo je posvečalo temu vprašanju vedno **največjo pažnjo** in neprestano vlaga na kompetentna mesta prošnje za dosego uvoznih kontingentov po znižanih uvoznih carinah, žal pa so ostale doslej vse te prošnje le glas vpijočega v puščavi!

Hmeljarsko društvo se tudi stalno trudi, da bi privabilo čim večje število pivovarnarjev v Savinjsko dolino v svrhu direktnega nakupa hmelja pri producentu samem. **V ta namen je izdalo v prošli sezoni eksportno izdajo Hmeljarskega vestnika ter ga poslalo vsem večjim svetovnim pivovarnam**, ki se jih je vabilo s tem k direktnemu nakupu in opozorilo na prvovrstno kakovost našega svetovno znane blaga!

Hmeljarsko društvo je od svoje ustanovitve dalje dosledno povdarjalo **poštenost** med hmeljarji in nakupovalci in je strogo ožigosalo vsako nepoštenost tako z ene kakor z druge strani. O tem vprašanju pa bi vedel novo imenovani tržni nadzornik gosp. kmetijski referent Fran Wernig marsikaj povedati! Hmeljarsko društvo in vsi pošteni hmeljarji in nakupovalci so mu za strogo in pravično razsojevanje vseh spornih slučajev prav hvaležni! Njemu

poverjena naloga je bila zelo **težka in odgovorna**, toda rešil jo je **nad vse častno, pošteno in v veliko korist savinjskih hmeljarjev**, ki so po njegovi **zaslugi dosegli znatno boljše hmeljske cene**, kakor bi jih bili v tem slučaju, da gosp. tržni nadzornik ni bil na svojem mestu!

Vprašamo se končno, kaj nam bo prineslo novo leto? Ni ga med hmeljarji in trgovci, ki bi zamogel odgovoriti na to vprašanje. Toda, kakor se že sedaj namiguje, nam novo leto ne bo prineslo zlatih gradov! **Umni hmeljar je na vse pripravljen!** Želimo, da bi nam dalo novo leto vedno več umnih hmeljarjev, ki bi upoštevali koristna navodila Hmeljarskega društva, zlasti, kar se tiče **škropljenja hmeljske rastline proti peronospori** — in da bi se vrste onih hmeljarjev »nevernih Tomažev«, ki se tem navodilom smejejo — **seveda v svojo lastno škodo, pa tudi v škodo celotnega narodnega gospodarstva** — skrčile na minimum! V to pomozi Bog!

Inž. JOS. TERŽAN, Ruše.

Važnost dušika v hmeljarstvu

O tem, katera oblika dušične hrane je za hmelj najprikladnejša, se je že mnogo razpravljalo in se še raziskuje. Končne in generalne odločitve o tem ne bo mogel nikdo dati, ker vsak, ki to vprašanje raziskuje, dela v drugačnih razmerah; drugo podnebje, drugačna zemlja, različne padavine, lokalni vplivi vetrov, struje zraka, toplota in vlaga itd. vse vpliva na uspeh in zaključke. Kar velja za Nemčijo, ne velja za nas, kar velja za nas, ne velja za Bačko i. t. d.

Glavni principi prehrane hmeljske rastline so znani. Hmelj potrebuje največ apna, za tem kalija, dušika in fosforja. Poraba hrane raste od začetka vegetacije in je največja ob času cveta. Nato pada in prestane v jeseni, ko trto odrežemo. Ko začne spomladi hmelj rasti, rabi največ dušika, malo apna, kalija, fosforja. Poraba dušika raste in je še od vseh drugih hranil največja do začetka junija. Takrat nastopi naenkrat velika potreba po apnu, nekaj kasneje po kaliju, tako da je poraba apna in kalija koncem junija večja od dušika.

Za bujen razvoj hmelja, da prispe trta čimprej na vrh droga, je torej merodajen dušik. Za cvet in dozorevanje hmeljskih kobul pa je potrebna povečana mera apna, kalija in fosforja. Če ima hmelj vedno dovolj hrane, ki jo v danem trenutku potrebuje, na razpolago, potem je razvoj hmelja pravilen in lahko računamo na obilno, zdravo in kakovostno dobro letino.

V današnji razpravi se hočemo ustaviti pri oni hrani, ki jo potrebuje hmelj v prvi mladosti, ko bujno raste in hiti na vrh drogov. To je dušik. Mnogo je oblik, v katerih lahko damo dušik v zemljo. Dušik se nahaja v hlevskem gnoju, v kompostu, v gnojnici in straniščniku, v umetnih gnojilih, od katerih je zopet mnogo vrst. Nekatera teh gnojil so hitro učinkujoča, druga delujejo šele potem, ko se v zemlji prekrojijo in preidejo v ono obliko, ki je sprejemljiva za koreninje. Hlevski gnoj deluje počasi, gnojnica hitro. Od umetnih gnojil deluje apneni dušik počasi, čilski soliter in sečnina hitro. S to raz-

delitvijo gnojil je podan način uporabe posameznih gnojil. Počasna gnojila moramo spraviti poprej v zemljo, da pridejo do onega časa, ko jih hmelj začne s svojimi koreninami vsrkavati, v pravo obliko. Hitro učinkujoča gnojila lahko damo v zemljo kasneje.

Ker so glede uporabe dušika mnenja hmeljarjev zelo različna in ker gnojijo nekateri hmeljarji z njim zelo pozno spomladi, hočemo na kratko opisati svojstva apnenega dušika in njegovo presnavljanje v zemlji, predno ga korenine vsrkavajo.

Apneni dušik izdelujemo v naši državi v Rušah, Dugemratu pri Omišu in Crnici pri Šibeniku. Zato moramo temu domačemu gnojilu dati prednost pred drugimi dušičnatimi gnojili, ki jih moramo uvažati in so dražja.

Dušik je potreben vsem rastlinam, kajti brez dušika rastlinam ni mogoče ustvarjati beljakovine, ki so temeljna snov, na katero je vezano življenje rastlinstva in živalstva. Živali izkoriščajo posredno in neposredno beljakovine rastlin, kajti živali kakor tudi ljudje niso v stanju ustvarjati za svoje življenje potrebne beljakovine iz rudninskih snovi. To zmožnost imajo samo rastline. Zato so rastline vir živalskega življenja. Brez rastlinstva ne bi bilo živalstva niti človeka kot takega.

Intenzivno poljedelstvo zahteva večje količine dušika kot jih dobiva v obliki hlevskega gnoja. Zato mora napredno gospodarstvo redno posegati po umetnih dušičnih gnojilih. Naše tovarne lahko proizvedejo letno 80.000 ton apnenega dušika. Največji del apnenega dušika, ki se proizvodi v naši državi, se izvozi v inozemstvo. To je dokaz, da je to gnojilo dobro. V naši državi se v zadnjih letih, od kar je nastopila kriza, ne potroši niti 1000 ton. Torej niti eno osemdesetinko tega, kar lahko naše tvornice letno proizvedijo.

Apneni dušik je dobro gnojilo, če se z njim pravočasno gnoji. Apneni dušik kot takšen se mora v zemlji presnovati, da postane sposoben za rastlinsko hrano.

Apneni dušik sestoji iz kalcium cianamida (50 do 63% = 16—22% N). Ostalo je 15—20% ogljika, kremične kisline, železo-oksida, kalcium-karbida in fosfida. Apneni dušik kot takšen ni neposredna rastlinska hrana. V zemlji se mora presnovati. Radi te preosnove, ki traja daljši ali krajši čas, kar je odvisno od zemlje same, deluje apneni dušik počasi in trajnejše od drugih dušičnih gnojil. V zemlji se apneni dušik najprej s pomočjo ogljikove kisline (CO_2), ki se nahaja v tleh, preosnuje na ta način, da se apno karbonizira. To je v glavnem čisto kemična pretvorba, ki povzroča, da nastane iz apnenega dušika sečnina (karbamid — CO NH_2). Sečnina in njej sorodne spojine preidejo nato v amonjak (NH_3), katerega bakterije oksidirajo in pretvarjajo v solitrno kislino (HNO_3). Radi te pretvorbe apnenega dušika je potrebno gnojiti s tem gnojilom čimprej, da se zgoraj omenjena pretvorba lahko izvrši do takrat, ko rastlina rabi dušično hrano. S tem pa je tudi pojasnjeno, zakaj apneni dušik ne deluje, če se z njim gnoji prepozno ali pa naпусти zemlji.

Preosnova apnenega dušika v zemlji s slabim oziroma brez bakterijskega življenja se ne dogaja vedno enako. Ta preosnova se izvrši hitreje v zemlji, ki ima večjo absorpcijsko sposobnost (ki bolje vsrkava). V zemlji se vršijo razni procesi fizikalne, kemične in biološke prirode. Tako n. pr. glede mineralne rastlinske hrane postanejo nekatere raztopne soli neraztopljive in ostanejo v zemlji, druge soli vežejo nase razni koloidi (glina in dr.), tretje pa uporabijo za sebe razne bakterije. Čim več je v zemlji drobnih delcev, tem boljše se zadržujejo v zemlji hranilne soli, da se ne odplovijo in ne izgube. V dobri in dozorjeni zemlji deluje apneni dušik boljše in hitrejše kot v slabih in pustih tleh. Zato lahko težje in boljše obdelane zemlje gnojimo poprej in z večjimi količinami kot pa lahke in puste.

Za čisto peščeno tlo apneni dušik ni priporočljiv. Na težji zemlji gnojimo torej redno že v jeseni z 150—250 kg na 1 kat. jutro, na lahki zemlji zgodaj spomladi, ko začne sneg kopneti z 100—200 kg na 1 kat. jutro hmeljnika.

Hmeljniki, v katerih je malo težja zemlja, naj se redno gnojijo z apnenim dušikom že v jeseni, ko hmelj odorjemo. Na lahki zemlji pa spomladi pred rezjo.

Lanskoletni poskusi z Nitrofoskalom-I, v katerem je dušik v obliki apnenega dušika in ki se imenuje Nitrofoskal-I (8% dušika, 6% fosforne kisline, 8% kalija in 35% apna) so pokazali izredno lepe uspehe pri hmelju v Savinjski dolini (Gotovlje, Sv. Peter).

Pridelek hmelja je bil za $\frac{1}{4}$ večji. Na 100 rastlin, pognojjenih z Nitrofoskalom-I je bilo 70 škafov hmelja, dočim na negnojjenih 100 rastlin samo 45 škafov. Kvaliteta se je zboljšala. 100 kobul pogojenega hmelja tehta 2 dkg in sicer posušenega, dočim 100 kobul negojenega hmelja tehta samo 1.80 dkg. (Poročilo g. Blaža Zupanca, Gotovlje.)

Ti poskusi kažejo dovolj krepko in jasno, da je Nitrofoskal-I za savinjske hmeljarske razmere zelo dobro in učinkovito umetno gnojilo.

Tržna poročila

Žalec. V me ecu decembru je bilo prodanih na našem trišču 500 kvintalov hmelja po cenah od Din 14— do Din 28— za 1 kg po kvaliteti. Računa se, da leži pri hmeljarjih še vedno 1500 do 1600 kvintalov neprodanega hmelja letnika 1935. Vendar je treba poudariti, da je ta količina neprodanega hmelja koncem leta 1935 znatno manjša, kakor d uga leta. Ker obstoja še vedno zanimanje za naš hmelj, izgleda, da bo tudi ta ostanek hmelja našel še kupca v najkrajšem času.

Inozemstvo. Po poročilih iz Nemčije je bilo koncem

leta tam neprodanega hmelja še 35.000 kvintalov, katerega pa bo prevzela Nemška hmeljska prometna družba. Iz Češke Slovaške se poroča, da je v žateškem okolišu neprodanega hmelja 8.000 kvintalov pri producentih na domu, v trgovskih skladiščih pa leži enaka količina, tako da je računati, da ima Češka z vsemi hmeljskimi okoliši še nekaj nad 20.000 kvintalov neprodanega hmelja. Iz Poljske pa se poroča, da je tam približno še 9.000 kvintalov neprodanega hmelja. V Franciji in Belgiji pa obstojajo le še neznatne količine neprodanega hmelja. Cene v Žatcu so vsled obstoječih zalog v vseh državah popustile in notira danes žateški hmelj Kč 1.250— do Kč 1.550— za 50 kg, t. j. Din 45— do Din 55— za 1 kg.

Č U V A J T E J U G O S L A V I J O !

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši Narodni dom

Glavnica in rezerve
nad Din 16,200.000

Kupuje in prodaja devize in valute

Izdaja uverenja za izvoz blaga

Sprejema hranilne vloge na knjižice in tekoči račun ter nudi za nje popolno varnost in ugodno obrestovanje

Podružnici:

Maribor, Šoštanj

Naložili boste Vaše prihranke najboljše in najsigurnejše

v

HRANILNICI DRAVSKE BANOVINE

ker jamči za zavod ne samo znatna rezerva, ampak tudi dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo

Podružnica v Celju, Cankarjeva ulica 11
nasproti pošte

Izdaja Hmeljarsko društvo za Dravsko banovino, predsednik Rudolf Lorber, župan v Žalcu. — Za uredništvo odgovarja: Petriček Anton, nadučitelj v p. v Žalcu. — Tiska Zvezna tiskarna v Celju: predstavnik Milan Četina v Celju.